

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 18. De impedimento sponsaliorum, seu publicæ honestatis,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

impediat contrahendum. Inde enim pater, ex solemnitate pendere quod professio seu votum solemnem castitatis, dirimat matrimonium: quæ solemnitas (sicut & approbatio Religionis) cum sit tantum de iure Ecclesiastico, ex cap. vnico De voto in 6. pariter de iure tantum Ecclesiastico erit impedimentum, quo matrimonium reddit inualidum.

124. Cuius impedimenti constituendi causa fuit, quod Ecclesia aduerteret, nihil cum sic contrahentibus esse profectum remedio pœnarum, quibus illi subiiciebantur per aliquot canones, qui habentur 27. q. 1. vt nec cum sacro ordine iniunctis, remedio pœnarum quibus subiiciebantur per aliquot item canones relatos distinct. 27. 28. & 31. Quapropter eadem Ecclesia ad tollendam vtriusque omnem matrimonij spem, duo hæc impedimenta instituit, quibus ipsum dirimeretur, prout ante ostensum est de impedimento sacri ordinis: & de impedimento professionis factæ in religione approbata, constat ex cap. Meminimus, Qui Clerici vel uocatus, & ex cap. vnico De voto in 6. Tale autem matrimonium contrahere attentantes incurruntur ipso facto in excommunicationem per Clementinam vnicam De consanguinitate: de qua Sanchez videri potest lib. 7. disput. 48.

125. Ad ea vero quæ Henriquez habet pro sententia contraria, respondendum est, tantum offendere quod iure naturæ illicitum sit matrimonium, quo castitatis votum violatur. Nam alioquin nimis multum probaret, nempe votum etiam simplex castitatis dirimere matrimonium: cum quoad Deum, vt ante habitum est, non minus obliget, quam solemnitate: ita vt solemnitas, qua consistit in acceptatione voti, facta ab Ecclesia nomine Dei: de se, & quoad Deum non adferat matrimonio maius impedimentum, quam votum simplex.

Porro de eo quod peculiare est in nostra Societate Iesv, vt qui tria simplicia paupertatis, castitatis & obedientiæ vota, expleto nouitiatus biennio in illa emisit, sit incapax matrimonij, ab ipsoque contractum sit inualidum. Videri possunt Henriquez lib. 12. cap. 5. §. 5. & 6. ac Gregor. à Valent. tomo 4. disput. 10. q. 5. puncto. 3. vbi de impedimento voti. Nobis sufficit autoritate Apostolica id esse definitum à Gregorio 13. bulla quæ incipit Ascendente Domino: edita anno à Christo nato 1584. octaua calend. Junij.

Delicentia vxoris requisita vt vir licite promoueat ad sacros ordines, vel consumato iam matrimonio possit licite religiosus fieri, & vicissim de licentia viri, vt ipsius vxor licite fieret religiosa, tam multa occurrunt dicenda vt compellar ea relinquere videnda apud Thomam Sanchez lib. 7. vbi ea persequitur abunde à disput. 32. ad. 41. vsque. Id enim videtur consultius quam prolixitate nimia, fastidium parere in re cuius vsus est admodum rarus.

CAPVT XVIII.

De impedimento sponsaliorum seu publica honestatis.

SVM MARI VM.

126. Diuersitas huius impedimenti secundum ius antiquum, & secundum nouum Concilij Tridentini.

127. Quod defectus omnino occultus, si cetera de iure requisita adsint, non obstat quin sit locus huic impedimento.

128. Quatenus sponsalia de presenti inducant istud impedimentum.

129. Quatenus idem inducant sponsalia conditionata, aut contracta à par. utibus nomine filiorum, aut de presenti ab imuberibus.

126. ANTE Concilium Trid. sponsalia, seu promissiones futuri matrimonij etiam inualida, dummodo non ob defectum consensus, impediabant dirimebantque matrimonium vsque ad quartum gradum ex cap. Sponsam, & cap. Ad audientiam De sponsalibus, & ex cap. vnico eod. tit. in 6. Eo nimirum modo quo dicitur postea de gradibus affinitatis: cuius species quædam est, propinquitas ea, quæ ex sponsalibus nascitur inter sponsam & consanguineos sponsi, & vice versa inter sponsam & consanguineos sponsi. Ipsum autem Concil. Trid. sess. 24. cap. 3. De reformat. matrimonij duo statuit: quorum prius est, nulla sponsalia matrimonium impedire nisi valida essent. Posterius vero, neq. sponsalia valida dirimere matrimonium ultra primum affinitas gradum.

Itaq. nunc temporis, qui sponsalia valide contraxit, si nolit vel non possit complere matrimonium promissum, nequit in vxorem accipere sponsæ matrem vel filiam: poterit autem accipere quamcumq. aliam ipsius consanguineam, nisi aliud impedimentum obstat quam sponsaliorum. Similiter nec sponsa potest accipere sponsi sui patrem, vel fratrem, vel filium, potest autem accipere quemcumque alium ipsius consanguineum. Qua de re late Sanchez lib. 7. De matrimonio disput. 68.

127. ADUERTE autem primo, Quando sponsalia censentur de iure valida, eo quod nullum iuris impedimentum intercedere obseruetur: sed inualida sunt reuera, ex defectu interioris consensus, locum esse huic impedimento, quamdiu talis defectus non manifestatur sufficienter ad fidem faciendam in foro externo. Ratio est, quia cum nihil ad sponsaliorum validitatem in exterioribus deest omnino: solusque consensus internus ad eam desideratur: tantum scandalum, tantaque inhonestas exurgit ad si vero animo eadem sponsalia contracta fuissent. Qua de re pluribus Sanchez ibidem num. 13. & 14. Addens in 15. idem pariter ratione dicendum esse quoties sponsalia essent nulla, ex quocumque alio defectu occulto: vt ex interno voto castitatis, aut non nubendi. Quod vero perpetuum sit hoc impedimentum, ita ut minime extingatur siue sponsi siue sponsæ morte, idem notat in sequenti num. 20. Quod quidem videtur factis indicari in supra citato ca. Sponsam, illa formula loquendi: Nullus aliquo modo potest sibi matrimonium copulare.

128. ADUERTE secundo, & sequentes esse ex hoc impedimento: eum qui cum aliqua contraxit sponsalia, & postea cum sorore ipsius contraxit de presenti, teneri relicta posteriore, si nondum eam cognouerit, priorem ducere: quia cum eadem contractum matrimonium sit nullum. Dixi si nondum cognouerit: quia ex secuta copula impedimentum matrimonij, erit affinitatis de quo in sequenti cap. 20. sect. 2. videri potest Sanchez in eadem disput. 68. num. 24.

ADUERTE tertio, quod late tractat Sanchez lib. 7. disput. 70. Quoad sponsalia quæ dicuntur de presenti, suntque matrimonium ratum non consummatum, nihil esse immutatum à Concil. Trident. prout declarauit Pius V. in bulla quæ incipit Ad Romanum, edita anno Domini 1568. calend. Junij; ita ut adhuc per cap. vnicum De sponsalibus in 6. ex matrimonio rato non consummato, quantumcumque inualido, istud impedimentum publicæ honestatis dirimeas matrimonium vsque ad quartum gradum vigeat: nisi inualiditas esset ex defectu consensus, eo que manifesto: qualis est in pueris nondum capacibus doli, & in amentibus: aut qui probatur sufficienter ad fidem faciendam in foro externo: vt cum ostenditur contractum esse per metum cadentem in constantem virum, aut esse erratum in persona, cum præberetur: aut non fuisse in personam determinatam prout exigit consensus ad matrimonium requisitus: cum talem exigat etiam ad sponsalia habeatur ex eodem cap. vnico. In cuius proinde sine statuitur istiusmodi impedimentum non oriri ex sponsalibus incertis: qualia sunt: si quis Titio dicat, Promitto me in vxorem acceptulam vnam ex duabus filiabus tuis. Talem vero defectum: quando latet, non sufficere ad impedimentum istiusmodi excludendum, ostendi potest eadem ratione qua paulo superius idem ostensum est quoad sponsalia de futuro.

129. ADUERTE quarto, ex eodem cap. vnico §. finali, hoc impedimentum non oriri ex sponsalibus conditionatis, ante aduentum conditionis: ob defectam scilicet consensus qui suspenditur vsque ad eundem aduentum. Id quod annotans Sanchez in sequenti disput. 69. addit primo, adueniente conditione, sicut sponsalia redduntur absoluta, & habent consensus perfectum, ita & inducere istud impedimentum publicæ honestatis. Secundo, sponsalia pendente adhuc conditione inita cum sorore illius, quæ sub conditione desponsata fuit, non inducere istud impedimentum, quia sunt nulla: vt pote quæ seruari non possunt absque peccato; quo contra iusticiam promissio prius legitime facta violatur. Tertio, vt hæc procedant, conditionem debere esse de futuro, quia de presenti aut præterito non suspendit consensus expectatione. Item esse contingentem: quia necessaria, habet de presenti effectum certum: vt cum dicitur Duce si sol

LS

cras oriatur. Itemque esse possibilem & honestam, quia impossibile & turpis habetur pro non adiecta. Ac demum talem esse quam ipsa sponsalia non includant, ne quidem tacite: cum aliqui frustra apponatur: vt si dicatur Ducam te si vixero, aut si conseris, nec enim aliter potest ducere.

Aduerte quinto, nec oriri ex sponsalibus contractis à parentibus nomine filiorum sine consensu ipsorum, iuxta cap. vnicum §. finali De desponsatione impu. in 6. Secus vero si iidem filij consenserint siue expresse siue tacite: vt si presentes fuerint: nec, cum iam essent doli capaces, contra dixerint, ex eod. cap. §. Porro. De qua re Sanchez in *preced. disput. 68. num. 18. & 19.*

Aduerte postremo istud ipsum impedimentum oriri ex matrimonio per verba de presenti contracto inter impuberes, aut inter puberem & impuberem, in quo malitia non supplet aetatem: quia si nullum aliud interueniat impedimentum validitatis tale matrimonium vim habet sponsaliorum ex eod. cap. vnic. §. 2.

CAPVT XIX.

De impedimento duplicis criminis puta homicidij & adulterij.

S V M M A R I V M.

- 130 Due conditiones communes homicidio & adulterio, quoad effectum huius impedimenti, & tres propria homicidio.
 131 De conditione, vt homicidium fiat ad finem contrahendi matrimonium, an sit necessaria.
 132 Ex quo adulterio impedimentum istud oriatur.
 133 Differentia in hac re inter homicidium nudum, & homicidium coniunctum cum adulterio.
 134 Conditiones requisite vt hoc impedimentum oriatur ex adulterio coniuncto cum matrimonio inito cum adultera, aut cum promissione de inuendo, facta ei adhuc viuente propria adulteri vxore.
 135 De ea, quod adulterium debeat esse verum.
 136 De alia, quod promissio matrimonij debeat expressa esse signo: & quid si non ex animo sed sicte id fiat. Quid item, si promissio sit conditionata.
 137 Responso ad dubia, An ad hoc impedimentum requiratur, vt promissio matrimonij sit iurata: & An requiratur vt sit reciproca.

130. **C**RIMIN. homicidij & adulterij quoad effectum impedimenti matrimonium conueniunt in duobus. Vnum est, quod non impediunt si animo tantum aut cogitatione non opere compleantur. Alterum est, de quo alis citatis Sanchez lib. 7. *disput. 78. num. 21.* quod non impediunt cum quacumque persona, sed solum cum ea, quæ conficia fuit & particeps talis criminis: homicidij inquam aut adulterij.

S E C T I O P R O P R I A.

De impedimento homicidij.

Impedimentum homicidij habetur ex cap. 1. ex cap. Super hoc, ex cap. Significasti De eo qui duxit in matrimonium, & ex cap. 1. De conuers. infidelium. Aliquot autem conditiones requirit vt fortiatu effectum suum dirimendi matrimonium.

PRIMA est, vt occisio sit non cuiusvis hominis, sed coniugis, hoc est, vt maritus occiderit vxorem, vel etiam vxor maritum, prout multis citatis docet Sanchez in *eadem disput. 78. num. 8.* Nec refert siue per se occiderit, siue per alium; consulendo, vel iubendo vt in *praed. num. 5.* idem multis quoque citatis, docet argumento cap. primi, De conuers. infidelium. Non sufficere autem ad inducendum istud idem impedimentum, vt quis ratum habuerit quod factum est, si nihil ad illud contulerit: idem *num. 6.* lures item citatis, bene probat: quia iura memorata, ad hoc impedimentum requi-

runt machinationem ad necem coniugis inferendam: quæ machinatio interuenire non potest nec iam illara. Aduerte vero, quod ille subiungit *num. 7.* ad hoc ipsum impedimentum inducendum requiri, vt machinatio effectum fortiatu: quia in cap. Si quis viuente 31. quæst. 1. vbi illud statuitur, aperte exigitur actus consummatus illis verbis. *Occidisse notetur.*

SECUNDA conditio est, vt ambæ illæ personæ, quæ matrimonium post peractam eadem contrahunt, in eam conspirauerint. Nam si sola coniux machinata est eadem viri, altera persona non conspirat: vel eadem persona sola machinata est absque conspiratione coniugis præfatæ, matrimonium potest esse validum, nisi adulterium interuenierit. Quam esse communem Canonistarum sententiam ad cap. Super hoc, De eo qui duxit in matrimonium, notat Nauar. in *Echir. cap. 22. nu. 46.*

TERTIA conditio est, vt non tantum facta sit cædes coniugis, & ambæ personæ illam machinatæ sint: sed etiam id fecerint eo fine, vt postea matrimonium inter se contraherent. Hanc negant quidem plerique, quos refert Sanchez in *eadem disput. num. 13.* Sed multo plures eam affirmant, *ibid.* ab eodem autore memorati. Probatu vero: quia ratio & finis inducendi tale impedimentum fuit, ne coniux coniugem vita priuaret ad fruendum coniugio alterius personæ, quam deamaret. Quæ ratio non habet locum quoties coniugis interfectio non tendit eo, vt aliud matrimonium in eam inter personas machinantes: adeo vt supra istud ipsum impedimentum inducitur non extendatur ad hunc casum. Si obijcias, non dari textum expressum per quem id ostendatur. Respondetur sufficere vt id possit colligi: sicut colligitur ex cap. Si quis viuente 31. quæst. 1. illis verbis: occidisse notetur. Nam vt bene ait Sanchez illa dictio *Notetur*, innuit malitiosam mortis coniugis procurationem infamia dignam: qualis maxime est ea, quæ dirigitur eo, vt matrimonium cum adulterante contrahatur. Addit idem *num. 14.* sufficere in hac re vt alter ex machinantibus, matrimonium intendat. Et subsequenter ex proposita conditione colligit: tum alia, tum quod non sit locus huic impedimento, si coniux & adulterans cum ipso, interficiantur communi consensu alterum coniugem, non vt matrimonium inter se ineant, sed vt liberius vacent libidini, aut ob alium finem.

Ceterum sententia eorum qui propositam conditionem negant, procedere potest quoad forum externum, vt idem Sanchez *ibid. num. 19.* annotat. Quando enim ambæ personæ machinatæ sunt mortem, illæque postea matrimonium inter se contrahunt, iudex merito potest præsumere, quod machinatæ sint intentione postea contrahendi, nisi ex magnis coniecturis opposita intentio probetur. Quoad forum conscientia autem non potest procedere, dato quod talis intentio vere non adfuerit: quia in eo foro non statuitur præsumptio, sed veritati. Addendum adhuc est obiter: huic impedimento non subijci quidem infideles, cum sit solo iure Ecclesiastico inductum. Nihilominus ex cap. 1. De conu. infidel. habere locum, quantumcumque altera persona tunc fuerit infidelis, cum cædes est facta: ita vt si eadem postea ad fidem conuersa cupiat matrimonium contrahere cum altera persona, particeps illius sceleris, iam tunc Christiana, non possit sine dispensatione.

S E C T I O P O S T E R I O R.

De impedimento adulterij.

DE adulterio prout est alterum crimen dirimens matrimonium agitur 31. quæst. 1. & extra, titulo De eo qui duxit in matrimonium eam quam polluit per adult. Aduertendum est autem ex cap. Significasti eodem titulo, simplex adulterium non efficere matrimonium inualidum, ne quidem contractum inter personas, à quibus illud commissum est. Vt igitur matrimonium inualidum sit ex adulterio: oportet huic coniunctum esse vnum ex tribus his peccatis: nimirum quod persona adultera interficiat coniugem, vt postea ducat eam cum qua adulterium commisit, ex cap. Si quis viuente, in citata quæst. 1. & ex memorato cap. Significasti, & ex cap. 1. & 3. eodem tit. Vel quod persona adultera